

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران شهر

معاونت درمان

اداره پرستاری

عنوان دستورالعمل: آموزش به بیمار و خودمراقبتی

کد: Nur.O-P.edu-2

تاریخ تدوین: ۹۹/۳/۱۸

تاریخ ابلاغ: ۹۹/۴/۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۳/۱۸

هدف: ارتقاء سطح سواد سلامت بیمار و خانواده و توانمندسازی آنها در امر خودمراقبتی

تعریف: فرایندی است که فرصت یادگیری را برای بیمار و خانواده اش در زمینه بیماری و درمان آن، مکانیسم های سازگاری و افزایش مهارتهای خودمراقبتی و توانمندی فراهم می کند.

دامنه دستورالعمل: بخش های درمانی بیمارستان های تابعه

روش انجام کار:

آموزش خودمراقبتی در بیمارستان های تابعه در سه مرحله آموزشات بدو ورد، حین بستری و زمان ترخیص به بیمار و خانواده ارائه می گردد. آموزشات بدو ورود و حین بستری در فرم آموزش به بیمار و گزارش پرستاری ثبت و اثربخشی آموزشات ارائه شده توسط پرستار شیفت بعدی پایش می گردد. آموزشات ترخیص به صورت شفاهی و کتبی به بیمار و خانواده وی ارائه می گردد.

آموزشات بدو ورود:

در زمان پذیرش بیمار در بخش بستری توسط پرستار مسئول بیمار به صورت آموزش چهره به چهره و پمفلت ارائه می گردد. سرفصل های کلی آموزشات بدو ورود شامل موارد ذیل می باشد:

- معرفی بخش و خدمات رفاهی و غیردرمانی
- قوانین کلی بخش و بیمارستان
- منشور حقوق بیمار
- نحوه رسیدگی به شکایات
- توجه هزینه های درمان و بیمه
- معرفی تیم درمان و وظایف آن ها

آموزشات حین بستری:

در طول بستری بیمار در بخش توسط پرستار به بیمار و یا خانواده وی براساس نیازسنجی آموزشی انجام شده و با استفاده از روش های مختلف آموزش ارائه می گردد.

سرفصل های کلی آموزشات بدو ورود شامل موارد ذیل می باشد:

- نوع بیماری و روش های درمانی موجود
- عوارض بیماری
- تداخلات غذا و دارو
- میزان فعالیت
- تغذیه و رژیم غذایی
- ایمنی یا احتیاطات لازم
- مدیریت درد
- اقدامات تشخیصی، درمانی و آزمایشات
- داروهای مورد استفاده جهت بیمار و عوارض و مراقبت های مهم
- مراقبت از محل زخم
- وضعیت و سیر بیماری
- مسائل کنترل عفونت و بهداشت فردی
- خواب و استراحت
- الگوی دفع

- مراقبت های قبل و بعد از عمل

آموزشات زمان ترخیص:

آموزشات ترخیص در کلیه بیمارستان ها براساس پروتکل SMART و دستورالعمل ترخیص ایمن انجام می گردد. سرفصل های کلی آموزشات بدو ورود شامل موارد ذیل می باشد:

- زمان بعدی مراجعه به پزشک
- داروهای پس از ترخیص
- برنامه خودمراقبتی و بازتوانی در منزل
- تغذیه و رژیم غذایی پس از ترخیص
- فعالیت های پس از ترخیص
- نشانه های خطر و علائم هشدار
- روش دستیابی به مراقبت های اورژانس
- آدرس منابع، مراکز و سایت های آموزشی

روش های ارائه آموزش به بیمار و خانواده:

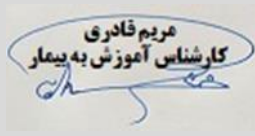
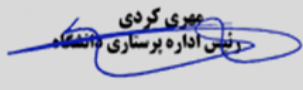

- ۱- آموزش چهره به چهره: پرستار در مقابل بیمار قرار گرفته و آموزش های لازم را برای بیمار بیان می کند و از انتقال صحیح مطالب به بیمار اطمینان حاصل می کند.
- ۲- روش آموزش گروهی و بحث و گفتگو: این روش در مواردی که نیاز به تغییر نگرش بیمار می باشد کاربرد دارد. بحث گروهی با حضور حداقل ۳ تا ۵ بیمار با مشکلات مشابه در مکان مناسب و با حضور پرستار انجام می گردد. استفاده از بیماران با تجربه بالا جهت آموزش سایر بیماران تاثیر گذار می باشد.
- ۳- روش نمایش: برای آموزش نحوه استفاده از تجهیزات، نحوه انجام تزریقات و سایر فعالیت های خودمراقبتی می باشد در این روش پرستار نحوه صحیح فعالیت را به بیمار نشان داده و پس از آن از بیمار می خواهد که فعالیت را به صورت مستقل انجام دهد. پرستار بر انجام فعالیت توسط بیمار تا زمان یادگیری نظارت دارد.
- ۴- موارد آموزشی نوشتاری: شامل پمفلت ها، جزوات، کتابچه و بروشورهای آموزشی می باشد.
- ۵- آموزش چند رسانه ای: عبارت است از ارائه آموزشات با استفاده از فایل های مولتی مدیا (صوتی و تصویری)

پایش اثربخشی آموزش به بیمار:

پرستار باید پس از ارائه آموزشات میزان یادگیری در بیمار را با طرح سوال بررسی نماید. اگر بیمار بتواند به سوالات مطرح شده پاسخ داده و مطالب آموزش داده شده را به درستی تکرار نماید اثربخشی مطلوب می باشد در غیر اینصورت پرستار مسئول بیمار در هر شیفت آموزشات را تا زمان ایجاد یادگیری و تغییر رفتار تکرار نماید. شاخص اثربخشی آموزش پرستار به بیمار بر اساس چک لیست ابلاغی معاونت محترم پرستاری هر ماه جهت ۱۰ درصد بیماران بستری تکمیل و نتایج پایش آن و مداخلات اصلاحی جهت ارتقاء شاخص در جلسات کارگروه آموزش به بیمار مطرح می گردد.

ناظرین: رئیس اداره پرستاری دانشگاه، کارشناس آموزش به بیمار دانشگاه، مدیر خدمات پرستاری و سوپروایزر آموزش سلامت بیمارستان و سرپرستار بخش بالینی

منبع: برنامه عملیاتی آموزش به بیمار کشوری، سنجه های اعتباربخشی و دستورالعمل شاخص های ملی پرستاری

نام خانوادگی تهیه کننده	نام خانوادگی تایید کننده	نام خانوادگی تصویب کننده
 مریم قادری کارشناس آموزش به بیمار	 مهتری کردی رئیس اداره پرستاری دانشگاه	 دکتر ابراهیم جنگی زهی سرپرست معاونت درمان دانشگاه